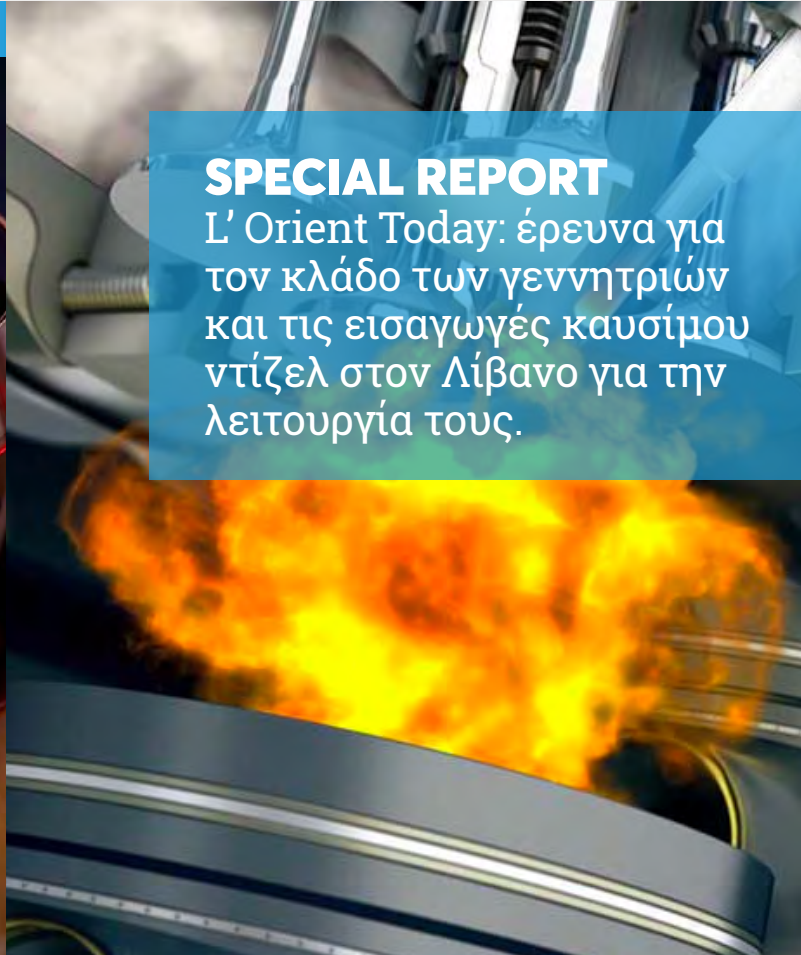

17.02.2022 Τεύχος #44

Γαλλία: Σε ιστορικό ρεκόρ
οι εξαγωγές κρασιού
και οινοπνευματωδών
το 2021

SPECIAL REPORT

Γ' Orient Today: έρευνα για
τον κλάδο των γεννητριών
και τις εισαγωγές καυσίμου
ντίζελ στον Λίβανο για την
λειτουργία τους.

Brexit: Άνθηση
καταγράφει το εμπόριο
ανάμεσα σε Ιρλανδία και
Βόρεια Ιρλανδία

ΕΞΠΟΤΡΟΦ:
για 8η συνεχή χρονιά

Exhibitions News

ΕΞΠΟΤΡΟΦ: για 8η συνεχή χρονιά

Τις πόρτες της ανοίγει για 8 η συνεχή χρονιά η έκθεση ΕΞΠΟΤΡΟΦ αύριο Παρασκευή 18 Φεβρουαρίου, στο MEC Παιανίας.

Όπως κάθε χρονιά η διοργάνωση της Έκθεσης έχει οργανώσει πλήθος εκδηλώσεων και παράλληλων δράσεων.

Μεταξύ άλλων, τα Athens Fine Food Awards, τα σημαντικότερα βραβεία ποιότητας και γεύσης της χώρας, έχουν τη δική τους ξεχωριστή παρουσία στην 8η ΕΞΠΟΤΡΟΦ. Στο πλαίσιο της διοργάνωσης θα βραβευτούν τα προϊόντα εκείνα που ξεχώρισαν για τα ποιοτικά χαρακτηριστικά, την καινοτομία και τη συσκευασία τους. Αξίζει να σημειωθεί πως στα AFFA παίρνουν μέρος εκατοντάδες προϊόντα από Έλληνες παραγωγούς κάθε χρόνο, τα οποία διαγωνίζονται σε 27 κατηγορίες αξιολόγησης.

Τα Athens Fine Foods Awards είναι τα σημαντικότερα βραβεία ποιότητας και γεύσης προϊόντων τροφίμων μικρής παραγωγής, με έδρα την Ελλάδα. Τα Athens Fine Food Awards αποτελούν την οργανωμένη προσπάθεια για την συγκέντρωση, καταγραφή και προβολή των προϊόντων τροφίμων Ελλήνων παραγωγών, ενώ αποτελούν την ουσιαστικότερη διοργάνωση αξιολόγησης και επιβράβευσης της προσπάθειας τους. Τη σφραγίδα της οργάνωσης των βραβείων έχει η δυναμική ομάδα που διοργανώνει την Έκθεση τροφίμων ΕΞΠΟΤΡΟΦ σε συνεργασία με σημαντικούς επαγγελματίες του χώρου.

AFFA 2022: Τελετή απονομής βραβείων

Οι μεγάλοι νικητές καθώς και η λίστα των προϊόντων που διακρίθηκαν θα ανακοινωθούν το Σάββατο 19 Φεβρουαρίου 2022, ώρα 18.00 στην τελετή απονομής των βραβείων AFFA 2022 που θα πραγματοποιηθεί στο stage του "Μαγειρεύουμε Ελλάδα" στο πλαίσιο της 8ης ΕΞΠΟΤΡΟΦ - The Greek Fine Food Awards, στο MEC Παιανίας.

Η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε από κορυφαίους επαγγελματίες στο είδος τους, καθώς στην κριτική επιτροπή συμμετείχαν Έλληνες chef με διάκριση Michelin, chef που υπηρετούν την ελληνική κουζίνα σε κορυφαίο επίπεδο, επαγγελματίες με εμπειρία στη

χρήση ελληνικών προϊόντων, τροφосуλλέκτες και καλλιεργητές βοτάνων, εξειδικευμένοι sommelier, F&B Managers, δημιουργοί οπτικής επικοινωνίας με σημαντικές διακρίσεις στο εξωτερικό και εξειδίκευση στο τρόφιμο κ.ά. Για λόγους αξιοπιστίας τα ονόματα των μελών της κριτικής επιτροπής δεν δημοσιοποιήθηκαν πριν την αξιολόγηση και θα αναρτηθούν στο site www.affa.gr μετά την απονομή των βραβείων, όπως και τα ονόματα των διακριθέντων.

Τα Athens Fine Food Awards με σεβασμό προς τον Έλληνα παραγωγό αποτελούν έναν έγκυρο θεσμό αξιολόγησης, ανάδειξης και προβολής της ελληνικής παραγωγής τροφίμου

Με τη σφραγίδα της RM International

Τη διοργάνωση της 8ης ΕΞΠΟΤΡΟΦ – The Greek Fine Food Exhibition αναλαμβάνει η RM International. Με συνεχή παρουσία στην Ελλάδα, η RM International έχει διοργανώσει πάνω από 50 κορυφαίες εκθέσεις που έχουν κερδίσει την προτίμηση περισσότερων από 1.000.000 επισκεπτών.

- Η τελετή απονομής των βραβείων AFFA θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 19 Φεβρουαρίου στην 8η ΕΞΠΟΤΡΟΦ
- The Greek Fine Food Exhibition 18-20 Φεβρουαρίου 2022 Εκθεσιακό Κέντρο MEC Παιανίας www.exprotrof.gr

Exhibitions News

Ομιλία του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Άδωνι Γεωργιάδη στα εγκαίνια της έκθεσης HORECA 2022

Ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κ. Άδωνις Γεωργιάδης πραγματοποίησε την Παρασκευή 11 Φεβρουαρίου, τα εγκαίνια της έκθεσης HORECA 2022, παρουσία του Αναπληρωτή Υπουργού, κ. Νίκου Παπαθανάση, του Υφυπουργού, κ. Γιάννη Τσακίρη και του Γ.Γ. Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή, κ. Σωτήρη Αναγνωστόπουλου.

Στον χαιρετισμό που απηύθυνε ο κ. Γεωργιάδης υπογράμμισε: «Το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων έχει κάνει πραγματικά πολλά πράγματα και για την εστίαση και για τον τουρισμό αυτά τα δύο χρόνια. Σίγουρα όλοι θα θέλατε κάτι παραπάνω, όμως νομίζω ότι τα μέτρα ενίσχυσης που πήραμε, τα προγράμματα του ΕΣΠΑ

για την επανεκκίνηση του τουρισμού και της εστίασης ή το πρόγραμμα που αναμένουμε την έγκρισή του τις επόμενες μέρες - θα δώσουμε το 8% του τζίρου του 2019 σε όλες τις επιχειρήσεις που διοργανώνουν εκθέσεις αν έχουν μείωση τζίρου μεταξύ 2019 και 2020 από 50% και άνω-, θα είναι μια σημαντική χρηματοδοτική ενίσχυση σε επιχειρήσεις που υπέστησαν πραγματική ζημία μέσα στην κρίση. Είμαι εξαιρετικά υπερήφανος που με όλα αυτά τα μέτρα που πήραμε, όχι εμείς ως κυβέρνηση, αλλά πρωτίστως εσείς οι εργαζόμενοι, οι επιχειρηματίες, οι αγωνιστές του τουρισμού και της εστίασης, καταφέραμε το 2021 να έχει η Ελλάδα μία εντυπωσιακή ανάκαμψη.

Νωρίτερα, ο αρμόδιος Επίτροπος Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο κ. Τζεντιλόνι έκανε μία πολύ σημαντική δήλωση για εμάς. Είπε ότι «οι εξαιρετικά καλύτερες των προβλέψεων επιδόσεις της ελληνικής

οικονομίας για το 2021 και οι εξαιρετικά καλές προβλέψεις για το 2022 δίνουν μεγάλη χαρά και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή», καθόσον προβλέπουν ότι «η Ελλάδα θα έχει τη μεγαλύτερη μείωση ως ποσοστό του χρέους από όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης», ακριβώς λόγω αυτής της πολύ μεγάλης ανάπτυξης.

Η Ελλάδα το 2021, σύμφωνα με τις χθεσινές χειμερινές προβλέψεις της Κομισιόν, θα κλείσει για πρώτη φορά στην ιστορία της στη δεύτερη θέση σε ρυθμούς ανάπτυξης σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Κάτι που δεν ήταν καθόλου αυτονόητο, απόδειξη ότι κανένας δεν το είχε προβλέψει.

Και όμως, η εστίαση και ο τουρισμός έπαιξαν εξαιρετικά κομβικό ρόλο σε αυτή την εθνική επιτυχία. Εγώ δεν θέλω να το πω ούτε επιτυχία του Υπουργείου Ανάπτυξης, ούτε επιτυχία της κυβέρνησης, είναι μία συλλογική εθνική μας επιτυχία. Η Ελλάδα το 2021 θα είναι η δεύτερη χώρα σε ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να το διαφημίζουμε, γιατί δείχνει ότι η οικονομία μας επέδειξε πολύ μεγάλες αντοχές και πολύ μεγάλα αντανακλαστικά.

Σε αυτό το πνεύμα της συλλογικής προσπάθειας, το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και χρηματοδοτικά εργαλεία έβγαλε, και στο ΕΣΠΑ ήρθαμε πρώτοι σε απορρόφηση σε όλη την Ευρώπη και πρώτοι πήραμε την έγκριση για το νέο ΕΣΠΑ από όλες τις χώρες

της Ε.Ε.. Πιστεύω ότι θα είμαστε και η πρώτη χώρα που θα έχουμε στον αέρα - το αργότερο μέχρι τον Απρίλιο- τα πρώτα προγράμματα από το νέο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Και ο τουρισμός όμως έκανε το 2021 τη μεγάλη έκπληξη. Έχουμε την ισχυρή πεποίθηση - λέω πεποίθηση γιατί όπως απέδειξε η πανδημία καλό είναι να μην τα θεωρείς όλα δεδομένα, όμως οι πρόδρομοι δείκτες που έχουμε αυτή τη στιγμή στα χέρια μας αυτό δείχνουν- ότι το 2022 θα είναι μία χρονιά εξαιρετική για τον ελληνικό τουρισμό.

Η εκδήλωση της HORECA είναι μόνο η αρχή. Θα είμαστε όλοι εδώ για να εντείνουμε τις προσπάθειές μας και τέτοιου είδους μεγάλα γεγονότα να πληθύνουν για να στείλουμε ένα πολύ ισχυρό σήμα σε όλο τον κόσμο ότι η Ελλάδα έχει επιστρέψει και έχει επιστρέψει με σοβαρότητα, με εργατικότητα και με όραμα».

NEWS

Market

Agenda

Καναδάς - Ζήτηση

Η εταιρεία CONSUMMATE TRADE CO. ενδιαφέρεται να εισάγει αλκοολούχα ποτά στην Επαρχία της Βρετανικής Κολομβίας.

Τα στοιχεία της εν λόγω εταιρείας είναι:

CONSUMMATE TRADE CO.

Πρόσωπο Επικοινωνίας: Michael Gracias (ιδιοκτήτης)

Δ/ση: British Columbia

Email: consummatetrade@gmail.com

Website: <https://consummatetrade.com> (σε λειτουργία από 28.2.2022)

Ελληνογερμανικό Επιμελητήριο: Στις 22-26.02.2023 η επόμενη έκθεση για τη διαμόρφωση του ελεύθερου χρόνου, τα ταξίδια και την αναψυχή, f.re.e

Στις 22-26.02.2023 θα λάβει χώρα η επόμενη έκθεση για τη διαμόρφωση του ελεύθερου χρόνου, τα ταξίδια και την αναψυχή, f.re.e, μετά την απόφαση του Εκθεσιακού Οργανισμού του Μονάχου να μην πραγματοποιηθεί η φετινή διοργάνωση.

Ο Εκθεσιακός Οργανισμός του Μονάχου, του οποίου επίσημος αντιπρόσωπος στην Ελλάδα και την Κύπρο είναι το Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, έλαβε τη συγκεκριμένη απόφαση, έχοντας προηγούμενα στενή επικοινωνία με τους εκθέτες και εμπορικούς επισκέπτες.

Σημειώνεται ότι, στη f.re.e λαμβάνουν μέρος ελληνικές και κυπριακές επιχειρήσεις, με την εταιρία-μέλος του Ελληνογερμανικού Επιμελητηρίου, Great Exhibitions, να διοργανώνει με μεγάλη επιτυχία Ελληνικό Ομαδικό Περίπτερο επί σειρά ετών.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την f.re.e., κάθε ενδιαφερόμενη επιχείρηση μπορεί να απευθύνεται στο Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, στην Αθήνα, στο τηλ.: 210 64 19 037 καθώς και στην ειδική ιστοσελίδα του Επιμελητηρίου για τις εκθέσεις: www.german-fairs.gr ή στην ιστοσελίδα της έκθεσης: www.free-muenchen.de.

Exhibition News

Αλλαγή ημερομηνίας διεξαγωγής διεθνών εμπορικών εκθέσεων στη Β. Ιταλία

Κατόπιν επικοινωνίας με αρμόδια στελέχη των διοργανωτριών εταιρειών των διεθνών εκθέσεων στο Milano, στη Bologna, στο Rimini, στη Verona και στο Pordenone σας γνωρίζουμε ότι, λόγω της μετάλλαξης όμικρον, προγραμματίστηκαν εκ νέου οι παρακάτω εκθέσεις:

- HOMI, Διεθνής Έκθεση lifestyle, 11-14 Μαρτίου 2022, Milano (είχε προγραμματιστεί για τις 27-30 Ιανουαρίου 2022)
- MIDO, Διεθνής Έκθεση Οπτικών Ειδών, 30 Απριλίου – 2 Μαΐου, Milano (είχε προγραμματιστεί για τις 12-14 Φεβρουαρίου 2022)
- HOMI Fashion & Jewels, Διεθνής Έκθεση Αξεσουάρ και Κοσμημάτων, 11-14 Μαρτίου 2022, Milano (είχε προγραμματιστεί για τις 18-21 Φεβρουαρίου 2022)
- THE ONE Milano, Διεθνής Έκθεση Γούνας, 13-15 Μαρτίου 2022, Milano (είχε προγραμματιστεί για τις 20-23 Φεβρουαρίου 2022)
- MIPEL, Διεθνής Έκθεση Δερμάτινων Ειδών, 13-15 Μαρτίου 2022, Milano (είχε προγραμματιστεί για τις 20-22 Φεβρουαρίου 2022)
- MICAM, Διεθνής Έκθεση Υποδημάτων, 13-15 Μαρτίου 2022, Milano (είχε προγραμματιστεί για τις 20-22 Φεβρουαρίου 2022)
- MOSTRA CONVEGNO EXPOCOMFORT, Διεθνής Έκθεση Θέρμανσης και Ψύξης, 28 Ιουνίου – 1 Ιουλίου 2022, Milano (είχε προγραμματιστεί για τις 8-11 Μαρτίου 2022)
- SALONE DEL MOBILE, Διεθνής Έκθεση Επίπλου και Διακόσμησης, 7-12 Ιουνίου 2022, Milano (είχε προγραμματιστεί για τις 5-10 Απριλίου 2022)
- BB TECH EXPO, Διεθνής Έκθεση Μηχανημάτων Μπύρας & Αναψυκτικών, 27-30 Μαρτίου 2022, Rimini (είχε προγραμματιστεί για τις 20-20 Φεβρουαρίου 2022)
- SOLAR EXHIBITION & CONFERENCE by KeyEnergy, Διεθνής Έκθεση Ηλιακής Ενέργειας, 6-8 Απριλίου 2022, Rimini (είχε προγραμματιστεί για τις 23-25 Μαρτίου 2022)
- COSMOPROF, Διεθνής Έκθεση Καλλυντικών, 28 Απριλίου-2 Μαΐου 2022, Bologna (είχε προγραμματιστεί για τις 10-13 Μαρτίου 2022)
- AQUAFARM, Διεθνής Έκθεση Ιχθυοκαλλιέργειας, 25-27 Μαΐου 2022, Pordenone (είχε προγραμματιστεί για τις 16-17 Φεβρουαρίου 2022).

Good News

Η Enterprise Greece υπέγραψε Δήλωση Πρόθεσης Συνεργασίας

Κατά τη διάρκεια της διάσκεψης «Building Europe's digital sovereignty» που διοργάνωσαν το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και το Υπουργείο ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Γαλλίας στις 8 Φεβρουαρίου 2022, πραγματοποιήθηκε εκδήλωση εστιασμένη στην πρωτοβουλία Scale Up Europe, που ξεκίνησε το 2021 και έχει ως στόχο την ανάδειξη Ευρωπαίων πρωταθλητών στον κλάδο της Τεχνολογίας.

Με την ευκαιρία αυτή, η Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου (Enterprise Greece) ανέλαβε την πρωτοβουλία να συγκεντρώσει τους ομόλογους φορείς ή άλλους κρατικούς φορείς κρατών – μελών της ΕΕ, επιφορτισμένους με την προσέλκυση και υποδοχή ταλέντων και αποφασίστηκε η από κοινού υπογραφή μιας δήλωσης προθέσεων. Η πρωτοβουλία θα υλοποιηθεί σε στενή συνεργασία με την European Startup Nations Alliance (ESNA). Οι Ευρωπαϊκοί οργανισμοί που συμμετέχουν σε αυτή την προσπάθεια αναλαμβάνουν:

Α) να μοιράζονται πληροφορίες και καλές πρακτικές σχετικά με μηχανισμούς προσέλκυσης διεθνών

ταλέντων για το εγχώριο τεχνολογικό τους οικοσύστημα,

Β) να αναπτύσσουν προτάσεις για τη δημιουργία μιας υπηρεσίας πληροφόρησης «European Tech Talent Desk» με τη σύσταση ειδικής ομάδας έως το τέλος του 2022, εκτός από τα εθνικά συστήματα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την έκθεση State of European Tech 2021, το ευρωπαϊκό τεχνολογικό οικοσύστημα έχει πλέον ξεπεράσει το συμβολικό ορόσημο χρηματοδότησης start ups των 100 δισεκατομμυρίων ευρώ (121 δισεκατομμύρια δολάρια το 2021, υπερτριπλάσιο από το ποσό που συγκεντρώθηκε το 2020 ήτοι 37 δισεκατομμύρια δολάρια). Ο αριθμός των ευρωπαϊκών unicorns αυξάνεται με πρωτοφανείς πλέον ρυθμούς. Τα στοιχεία αυτά υποδηλώνουν την εκπληκτική ανάπτυξη των ευρωπαϊκών νεοφυών επιχειρήσεων.

Η Enterprise Greece συμμετέχει σε αυτή την προσπάθεια καθώς θεωρεί ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την προσέλκυση επενδύσεων, είναι η ύπαρξη ταλέντων και γενικότερα εξειδικευμένου προσωπικού. Αξιοποιώντας την παρούσα δυναμική και συμμετέχοντας σε τέτοιες πρωτοβουλίες, η Enterprise Greece συνδράμει στην προσπάθεια να καταστεί η Ευρώπη, κόμβος καινοτομίας και χώρος ανάπτυξης μελλοντικών τεχνολογικών κολοσσών.

Export News

Εξάλειψη πληθώρας κανονιστικών απαιτήσεων και διαδικασιών για σύσταση και λειτουργία εταιρειών στο Εμιράτο του Abu Dhabi

Σύμφωνα με πρόσφατη ανακοίνωση της τοπικής κρατικής Υπηρεσίας Οικονομικής Ανάπτυξης του Abu Dhabi (Abu Dhabi Department of Economic Development), σε πλαίσιο προγράμματος που έχει τεθεί σε εφαρμογή από Αύγουστο παρελθόντος έτους οι Αρχές του Εμιράτου έχουν εξαλείψει πάνω από 20.000 -μεγαλύτερης και μικρότερης σημασίας- κανονιστικές απαιτήσεις και διαδικασίες για την αδειοδότηση, σύσταση και λειτουργία επιχειρήσεων στο Εμιράτο, σε μία προσπάθεια διευκόλυνσης της επιχειρηματικότητας και προσέλκυσης περισσότερων επενδύσεων.

Σε εν λόγω πρόγραμμα οποίο συντόνισε ανωτέρω κρατική Υπηρεσία, συμμετείχαν 26 συνολικά τοπικοί και ομοσπονδιακοί δημόσιοι φορείς, οποίοι αντιπροσώπευαν ποσοστό 71% των περίπου 28.800 κανονιστικών απαιτήσεων που υπήρχαν προηγουμένως.

Εν λόγω περιορισμός και εξάλειψη κανονιστικών απαιτήσεων και διαδικασιών από την Κυβέρνηση του Εμιράτου Abu Dhabi, εντυπωσιακών διαστάσεων όπως ανακοινώθηκε –εν μέρει για σχηματισμό εντυπώσεων, χωρίς τούτο να σημαίνει ότι ο αριθμός δεν είναι πραγματικός- εντάσσεται σε πλαίσιο ευρύτερης προσπάθειας Εμιράτου με στόχο την ταχεία περαιτέρω βελτίωση του επιχειρηματικού και επενδυτικού κλίματος και την ενίσχυση της ελκυστικότητάς του ως επενδυτικού προορισμού, σε πλαίσιο και εσωτερικού ανταγωνισμού του με το Εμιράτο του Dubai. Μεταξύ τέτοιων μέτρων υπήρξε η δραστική μείωση πέρσι των διαφόρων τελών σύστασης εταιρειών (κατά 94%), αλλά και η καθιέρωση άδειας άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας από αλλοδαπούς στο Εμιράτο του Abu Dhabi.

Σημειώνεται ότι στο τέλος του 2020, η εμιρατική Κυβέρνηση θέσπισε την δυνατότητα 100% ξένης ιδιοκτησίας επί εμιρατινών εταιρειών, ενώ στη διάρκεια του 2021 οι Αρχές των Εμιράτων του Abu Dhabi, του Dubai, της Sharjah και του Ajman δημοσιοποίησαν καταλόγους κλάδων οικονομικής δραστηριότητας όπου επιτρέπεται η εξ ολοκλήρου ξένη ιδιοκτησία.

Export News

Διμερές Εμπόριο Ελλάδος - Ολλανδίας την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2021

Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Ολλανδίας για το ελληνο-ολλανδικό εμπόριο κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2021 σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2020, καταγράφηκε σημαντική αύξηση ελληνικών εξαγωγών 39,22% (781 εκ. € το 2021 έναντι 561 εκ. € το 2020) καθώς και αύξηση 10,66% των εισαγωγών μας.

Ο όγκος του διμερούς εμπορίου παρουσίασε αύξηση 16,37%, ενώ το εμπορικό έλλειμμα για την χώρα μας

παρέμεινε περίπου στο ίδιο επίπεδο σε σύγκριση με πέρυσι, σημειώνοντας αύξηση 1,13%.

Επίσης υπάρχει σημαντική αύξηση ελληνικών εξαγωγών (53,44%) σε σύγκριση με το 2019 (ως έτος αναφοράς προ-πανδημίας).

Σημειώνουμε ότι η κάλυψη εξαγωγών/εισαγωγών αυξήθηκε σημαντικά κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2021 (31,47% το 2021 έναντι 25,01% το 2020), γεγονός που σημαίνει ότι ο το ποσοστό αύξησης των ελληνικών εξαγωγών ήταν μεγαλύτερο των εισαγωγών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ ΙΑΝ-ΝΟΕ ΤΟΥ 2021					
Αξία σε εκ. €	Ιαν-Νοβ 2019	Ιαν-Νοβ 2020	Ιαν-Νοβ 2021*	Μεταβολή 2021/20 %	Μεταβολή 2021/19 %
<i>Εξαγωγές</i>	509	561	781	39,22	53,44
<i>Εισαγωγές</i>	2.233	2.243	2.482	10,66	11,15
<i>Όγκος</i>	2.742	2.804	3.263	16,37	19,00
<i>Ισοζύγιο</i>	-1.724	-1.682	-1.701	1,13	-1,12
<i>Κάλυψη εξαγ./εισαγ.</i>	22,79%	25,01%	31,47%		

Όσον αφορά τις ελληνικές εξαγωγές ανά κατηγορία προϊόντος, έκτος από τη σχετικά μικρή κατηγορία 1 (των ποτών και καπνών) παρατηρούμε ότι την σημαντικότερη αύξηση κατέγραψαν οι εξαγωγές πρώτων υλών, ορυκτών καυσίμων και μηχανημάτων και οχημάτων.

Επίσης τα τρόφιμα κατέλαβαν την πρώτη θέση ως ποσοστό επί του συνόλου των εξαγωγών μας (23%)

υποσκελίζοντας τα φαρμακευτικά προϊόντα (κατηγορία 5: χημικά).

Τον Νοέμβριο του 2021, σύμφωνα με την CBS, η Ελλάδα εξήγαγε στην Ολλανδία αγαθά ύψους 73 εκ. ευρώ έναντι 46 εκ. τον Νοέμβριο 2020, 47 εκ. το 2019 και 51 εκ. το 2018.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ ΙΑΝ-ΝΟΕΜ 2021 (σε εκ. €)

Τυποποιημένη Ταξινόμηση του Διεθνούς Εμπορίου	Εμπόριο	Ιαν-Νοεμ 2019	Ιαν-Νοεμ 2020	Ιαν-Νοεμ 2021	Μεταβολή % 2021/20	Μερίδιο % επί συνόλου (2021)
0. Τρόφιμα	Εξαγωγές	135	145	178	22,76	22,79
	Εισαγωγές	668	583	600	2,92	
1. Ποτά και καπνό	Εξαγωγές	16	5	16	220,0	2,05
	Εισαγωγές	24	22	41	86,36	
2. Πρώτες ύλες	Εξαγωγές	22	22	60	172,73	7,68
	Εισαγωγές	61	79	90	13,92	
3. Ορυκτά καύσιμα	Εξαγωγές	3	23	57	147,83	7,30
	Εισαγωγές	57	90	72	-20,0	
4. Ζωικά/φυτικά έλαια/λίπη	Εξαγωγές	1	0	7	-	0,90
	Εισαγωγές	10	6	8	33,33	
5. Χημικά	Εξαγωγές	100	124	162	30,65	20,74
	Εισαγωγές	408	513	555	8,19	
6. Κατασκευασμένα προϊόντα που ταξινομούνται κυρίως ανά υλικό	Εξαγωγές	101	110	154	44,0	19,72
	Εισαγωγές	145	153	165	7,84	
7. Μηχανήματα και οχήματα	Εξαγωγές	38	51	82	60,78	10,50
	Εισαγωγές	496	491	570	16,09	
8. Διάφορα κατασκευασμένα είδη	Εξαγωγές	90	73	65	-10,96	8,32
	Εισαγωγές	360	301	380	26,25	
9. Άλλα προϊόντα (μη καθορισμένα)	Εξαγωγές	0	0	0	-	-
	Εισαγωγές	0	1	2	100,0	
ΣΥΝΟΛΟ	Εξαγωγές	509	561	781	39,22	100
	Εισαγωγές	2.233	2.243	2.482	10,66	100
	Ισοζύγιο	2.742	2.804	3.263	1,13	100

Brexit: Άνθηση καταγράφει το εμπόριο ανάμεσα σε Ιρλανδία και Βόρεια Ιρλανδία

Με γοργούς ρυθμούς αυξήθηκε το εμπόριο ανάμεσα σε Ιρλανδία και Βόρεια Ιρλανδία κατά το 2021, αφού οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 65%, ενώ και οι εξαγωγές στη βρετανική επαρχία σημείωσαν άνοδο της τάξης του 54%.

Οι αυξήσεις αυτές βοήθησαν ώστε να αντισταθμιστεί η μείωση κατά 13% των εισαγωγών από τη Βρετανία κατά τον πρώτο χρόνο ελέγχων του Brexit, σύμφωνα με στοιχεία που ανακοινώθηκαν την Τρίτη.

Ενώ το εμπόριο από τη Βρετανία βελτιώθηκε στην πορεία του 2021 αφού οι εισαγωγές ήταν κατά 32% χαμηλότερες το πρώτο εξάμηνο, οι συνολικές εισαγωγές σημείωσαν άλμα 18% στο επίπεδο ρεκόρ των 102 δισεκ. ευρώ.

Η Βόρεια Ιρλανδία παραμένει στην εμπορική τροχιά της ΕΕ βάσει του πολιτικά διχαστικού πρωτοκόλλου της Βόρειας Ιρλανδίας στη συνθήκη αποχώρησης της Βρετανίας από την ΕΕ. Στόχος του πρωτοκόλλου ήταν να διατηρηθούν τα ευαίσθητα, ανοικτά σύνορα με την Ιρλανδία αλλά ουσιαστικά δημιούργησε ένα σύνορο στη Θάλασσα της Ιρλανδίας, εξοργίζοντας του

φιλοβρετανούς ενωτικούς.

Οι εξαγωγές της Ιρλανδίας στη Βόρεια Ιρλανδία σημείωσαν άλμα στα 3,7 δισεκ. ευρώ, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι εταιρίες βόρεια των συνόρων παρακάμπτουν τους νέους ελέγχους στα προϊόντα από το υπόλοιπο Ηνωμένο Βασίλειο προς τη Βόρεια Ιρλανδία, φέρνοντας περισσότερα προϊόντα από την Ιρλανδία.

Πολιτικοί που ανήκουν στις τάξεις των ενωτικών έχουν κατ' επανάληψη καταδείξει την αύξηση στις εισαγωγές από την Ιρλανδία ως ένδειξη ότι οι νέοι έλεγχοι παρεμποδίζουν το εμπόριο της Βόρειας Ιρλανδίας με το υπόλοιπο Ηνωμένο Βασίλειο.

Η αξία των ιρλανδικών εισαγωγών από το Ηνωμένο Βασίλειο, εξαιρουμένης της Βόρειας Ιρλανδίας, μειώθηκαν στα 15,4 δισεκ. ευρώ από τα 17,7 δισεκ., αντιστοιχώντας στο 15% της αξίας των συνολικών εισαγωγών πέρυσι συγκριτικά με 21% το 2020.

Οι εξαγωγές στη Βρετανία, που έχει αναβάλει τους ελέγχους στα προϊόντα από τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας έως την ολοκλήρωση των συνομιλιών αναφορικά με το πρωτόκολλο, αυξήθηκαν κατά 17% σε ετήσια βάση το 2021. Οι συνολικές εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 2%.

Export News

Γαλλία: Σε ιστορικό ρεκόρ οι εξαγωγές κρασιού και οινοπνευματωδών το 2021

Η οικονομική ανάκαμψη μετά την πανδημία σε συνδυασμό με την άρση των αμερικανικών δασμών στο κρασί της Γαλλίας, ήταν μια συγκυρία η οποία ευνόησε τα μέγιστα τις εξαγωγές κρασιού και οινοπνευματωδών ποτών της ευρωπαϊκής χώρας, σημειώνοντας πέρυσι νέο ιστορικό υψηλό ρεκόρ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που διέθεσε η Ομοσπονδία Γάλλων Εξαγωγέων Οίνου και Αλκοολούχων ποτών (FEVS), η αξία οι εξωχώριων πωλήσεων κρασιού και οινοπνευματωδών ποτών ανήλθε στα 15,5 δισ. ευρώ το 2021, αυξημένες κατά 28% σε σχέση με το 2020 και 11% υψηλότερα από το 2019. Οι συγκεκριμένες εξαγωγές παραμένουν σταθερά οι περισσότερες, πίσω από αυτές του αεροδιαστημικού τομέα.

Αυξημένος ήταν επίσης και ο όγκος τους, αν και σε μικρότερο βαθμό, φτάνοντας τα 203 εκατομμύρια κιβώτια των 12 φιαλών, σημειώνοντας άνοδο της τάξεως του 11% από το 2020 και 4% από το 2019. Η ανάκαμψη με έναν χρόνο νωρίτερα είναι αισθητή, καθώς το 2020 ήταν μια χρονιά κατά την οποία δρούσαν οι ανασταλτικοί παράγοντες που λέγονται αμερικανικοί δασμοί και πανδημία.

Από τον Οκτώβριο του 2019, η Ουάσιγκτον -επί κυβέρνησης Τραμπ- επέβαλε δασμούς στις εισαγωγές γαλλικού κρασιού, ως αντίποινα για τις παράνομες επιδοτήσεις αεροσκαφών από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Από την άλλη ελέω lockdowns, ανέστειλαν τη λειτουργία τους τα εστιατόρια, τα μπαρ και τα καταστήματα

αφορολόγητων ειδών σε όλο τον κόσμο. «Η αύξηση της αξίας είναι σχεδόν τριπλάσια του ρυθμού αύξησης του όγκου, δείχνοντας την αυξανόμενη προστιθέμενη αξία των εξαγωγών κρασιού και οινοπνευματωδών ποτών», δήλωσε ο πρόεδρος της FEVS, Σεζάρ Ζιρόν.

Οι εξαγωγές κρασιού προς τις ΗΠΑ, μακράν η μεγαλύτερη εξαγωγική αγορά της Γαλλίας σε αξία, σημείωσαν άλμα 34% πέρυσι στα 4,1 δισ. ευρώ, μια αύξηση που καταγράφηκε μόλις ανεστάλησαν οι κυρώσεις τον περασμένο Μάρτιο, σύμφωνα με τη FEVS. Οι εξαγωγές προς τις ΗΠΑ ήταν επίσης αυξημένες κατά 10% σε σύγκριση με το 2019. Ωστόσο, οι εξαγωγές κρασιού φέτος και το επόμενο έτος ενδεχομένως να μην φθάσουν στα ίδια επίπεδα, καθώς η παραγωγή αναμένεται να είναι μικρότερη μετά τους παγετούς της άνοιξης που κατέστρεψαν τους αμπελώνες,

Η συνολική παραγωγή κρασιού μειώθηκε κατά 23% πέρυσι, με την περιοχή Beaujolais να φθάνει μόνο στο ήμισυ του μέσου όρου της, ενώ η περιοχή του Μπορντό είδε την παραγωγή της να συρρικνώνεται κατά ένα τέταρτο, σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου αγροκτημάτων.

Οι παραγωγοί σαμπάνιας, που ανακοίνωσαν πωλήσεις ρεκόρ τη Δευτέρα, δήλωσαν ότι η χαμηλότερη προσφορά δεν θα επηρεάσει τη διαθεσιμότητα, καθώς μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα αποθέματά τους. Η σαμπάνια παρασκευάζεται συνήθως από έναν συνδυασμό κρασιών που παράγονται το προηγούμενο έτος και νωρίτερα.

moneyreview.gr

Good News

Ενισχύσεις αγροτικού τομέα

Υπεγράφη η μεταφορά πιστώσεων από το Υπουργείο Οικονομικών, μέσω του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, προς το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύψους 31 εκατ. ευρώ, για την ενίσχυση των καλλιεργειών της επιτραπέζιας ελιάς, της λεβάντας, του ξερού σύκου, της φθινοπωρινής και βιομηχανικής πατάτας, του μανταρινιού κλιμεντίνη και καπνών.

Υπενθυμίζεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την προηγούμενη εβδομάδα το καθεστώς ενίσχυσης που αφορά τα ανωτέρω προϊόντα.

Σημειώνεται ότι από τα ανωτέρω, πιστώσεις ύψους 15 εκατ. ευρώ για την αποζημίωση των επιτραπέζιων ελιών, της λεβάντας και του ξερού σύκου, είχαν μεταφερθεί στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εντός του 2021, αλλά δεν είχαν αναλωθεί εντός του έτους, καθώς αναμενόταν η ανωτέρω έγκριση της Επιτροπής.

Το αμέσως επόμενο διάστημα, με βάση την απόφαση της Επιτροπής και την ανωτέρω έγκριση των πιστώσεων, αναμένεται να εκδοθούν οι σχετικές Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις, ώστε να καταβληθεί η σχετική ενίσχυση.

Υπενθυμίζεται ότι ο αγροτικός τομέας, μέσα από πολιτικές του Υπουργείου Οικονομικών, ενισχύεται με σειρά μέτρων για την αντιμετώπιση των αυξήσεων της ενέργειας και των πρώτων υλών, όπως είναι:

- Η μόνιμη μείωση του ΦΠΑ ζωοτροφών, από το 13% στο 6%.
- Η μόνιμη μείωση του ΦΠΑ λιπασμάτων, από το 13% στο 6%.
- Η επιστροφή του ΕΦΚ πετρελαίου κίνησης σε αγρότες, για το 2022.
- Η στήριξη των κτηνοτρόφων για τις ανατιμήσεις στις ζωοτροφές.

Υπενθυμίζεται ότι μέσω του μέτρου της επιστρεπτέας προκαταβολής και των λοιπών μέτρων για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της υγειονομικής κρίσης έχουν διατεθεί περί τα 300 εκατ.

ευρώ για στήριξη του πρωτογενούς τομέα, ενώ επιπλέον 162 εκατ. ευρώ έχουν διατεθεί από το Υπουργείο Οικονομικών στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κατά τα έτη 2020 και 2021, για στήριξη των κλάδων που έχουν πληγεί από την πανδημία.

Φυσικά, πολλές άλλες πρωτοβουλίες έχουν αναλάβει άλλα Υπουργεία, όπως το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας με την επιδότηση τμήματος του αυξημένου ενεργειακού κόστους, και φυσικά το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η Κυβέρνηση, συνολικά και συνεκτικά, στέκεται δίπλα στον Έλληνα αγρότη.

FYI

Απαγόρευση των «χρυσών διαβατηρίων» και κανόνες της ΕΕ για τις «χρυσές βίζα»

Τα «χρυσά διαβατήρια» είναι απαράδεκτα από δεοντολογικής, νομικής και οικονομικής πλευράς και ενέχουν διάφορους σοβαρούς κινδύνους για την ασφάλεια

Οι «χρυσές βίζα» (ταξιδιωτικές θεωρήσεις) πρέπει να ρυθμίζονται σε επίπεδο ΕΕ και να συνεισφέρουν στον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό

Οι τρίτες χώρες οι πολίτες των οποίων έχουν πρόσβαση στην ΕΕ χωρίς βίζα θα πρέπει επίσης να τερματίσουν τα συστήματα «χρυσών διαβατηρίων» τους

Το σχέδιο έκθεσης νομοθετικής πρωτοβουλίας περιέχει σειρά μέτρων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που συνδέονται με τα προγράμματα «υψηλότητας/ διαμονής μέσω επενδύσεων». Η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων ενέκρινε το σχέδιο κειμένου την Τρίτη με 61 ψήφους υπέρ, 3 ψήφους κατά και 5 αποχές.

Απαγόρευση των «χρυσών διαβατηρίων»

Οι ευρωβουλευτές τονίζουν ότι τα προγράμματα «ιθαγένειας μέσω επενδύσεων» (citizenship by investment / CBI), βάσει των οποίων οι υπήκοοι τρίτων

χωρών μπορούν να αποκτήσουν δικαιώματα ιθαγένειας ως αντάλλαγμα για επενδύσεις, είναι απαράδεκτα από δεοντολογική, νομική και οικονομική άποψη, ενώ ενέχουν πολλούς σοβαρούς κινδύνους για την ασφάλεια. Τα λεγόμενα «χρυσά διαβατήρια» υπονομεύουν την ουσία της ιθαγένειας της ΕΕ και θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά, τονίζουν.

Το κείμενο ζητεί την επιβολή ενός ευμεγέθους τέλους της ΕΕ επί των σχετικών επενδύσεων, το οποίο θα παραμείνει σε ισχύ κατά τη σταδιακή κατάργηση των CBI, και επ' αόριστον για τα προγράμματα «διαμονής μέσω επενδύσεων» (residence by investment / RBI), τις λεγόμενες «χρυσές θεωρήσεις».

Οι ευρωβουλευτές εκφράζουν τη λύπη τους για την έλλειψη ολοκληρωμένων διαδικασιών ελέγχου και για το γεγονός ότι το ισχύον σύστημα επιτρέπει την υποβολή διαδοχικών αιτήσεων σε διάφορα κράτη μέλη, βάσει ελέγχων που διενεργούνται από μη κρατικούς φορείς.

Κανόνες για τις «χρυσές βίζα»

Σημειώνοντας τη διαφορά στη σοβαρότητα των κινδύνων που εγκυμονούν τα συστήματα «κατοικίας από επενδύσεις» (τα οποία παρέχουν το δικαίωμα διαμονής έναντι επενδύσεων) το σχέδιο έκθεσης ζητεί κοινούς κανόνες της ΕΕ για την εναρμόνιση των προτύπων και

την ενίσχυση της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της διαφθοράς και της φοροδιαφυγής. Οι ευρωβουλευτές ζητούν:

- ▶ αυστηρούς ελέγχους ιστορικού (μεταξύ άλλων όσον αφορά τα μέλη της οικογένειας και τις πηγές χρηματοδότησης), υποχρεωτικές αναζητήσεις στα συστήματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων της ΕΕ, καθώς και διαδικασίες ελέγχου σε τρίτες χώρες
- ▶ υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων για τα κράτη μέλη
- ▶ απαιτήσεις ελάχιστης φυσικής διαμονής (για τους αιτούντες) και ενεργού συμμετοχής, ποιότητας, προστιθέμενης αξίας και συμβολής στην οικονομία (για τις επενδύσεις τους).

Οι ευρωβουλευτές προβλέπουν επίσης ένα σύστημα «κοινοποίησης και διαβούλευσης» που θα επιτρέπει σε άλλα κράτη μέλη να αντιτίθενται στη χορήγηση «χρυσής βίζας».

Προειδοποιήσεις σχετικά με τον ρόλο των διαμεσολαβητών

Η έκθεση τονίζει ότι οι λεγόμενοι διαμεσολαβητές στα προγράμματα αυτά δεν είναι ούτε διαφανείς ούτε λογοδοτούν, ζητώντας την απαγόρευση της συμμετοχής τους στα προγράμματα CBI και τη θέσπιση «αυστηρού και δεσμευτικού κανονισμού» για τα RBI. Οι ευρωβουλευτές επιθυμούν να σταματήσουν οι πρακτικές εμπορικής προώθησης που χρησιμοποιούν σύμβολα της ΕΕ ή επισημαίνουν τα οφέλη της ιθαγένειας της ΕΕ, και ζητούν τη θέσπιση ενός πλαισίου κυρώσεων.

Το κείμενο ζητεί επίσης από την Επιτροπή να ασκήσει πίεση στις τρίτες χώρες των οποίων οι πολίτες ταξιδεύουν με απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης προς την ΕΕ, προκειμένου να καταργήσουν και τα

δικά τους προγράμματα CBI και να μεταρρυθμίσουν τα προγράμματα RBI.

Δηλώσεις

Η εισηγήτρια Sophia in 't Veld (Renew, Ολλανδία) σχολίασε: «Η ιδιότητα του πολίτη και του κατοίκου της ΕΕ βρίσκεται στο επίκεντρο αυτού που η Ένωση αντιπροσωπεύει: ελευθερία και δικαιώματα. Η ιθαγένεια είναι δικαίωμα και όχι εμπόρευμα που αγοράζεται και πωλείται. Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών πωλούν αυτά που θα έπρεπε να μπορεί να πωληθεί, εκμεταλλευόμενες τη φήμη της ΕΕ με σκοπό το κέρδος. Η κυνική τους δραστηριότητα θέτει σε κίνδυνο την κοινή μας ασφάλεια.»

Επόμενα βήματα

Οι ευρωβουλευτές αναμένεται να συζητήσουν και να ψηφίσουν επί της έκθεσης στην επόμενη σύνοδο ολομέλειας (7-10 Μαρτίου). Σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος, η Επιτροπή θα πρέπει να εκπονήσει νομοθετική πρόταση ή να αιτιολογήσει την απόφασή της να μην το πράξει.

Σχετικές πληροφορίες

Τουλάχιστον 130.000 άτομα επωφελήθηκαν από τα καθεστώτα CBI και RBI στην ΕΕ μεταξύ 2011 και 2019, τα οποία απέφεραν έσοδα άνω των 21,8 δισ. ευρώ για τις σχετικές χώρες. Τρία κράτη μέλη έχουν προγράμματα CBI: η Βουλγαρία (όπου η κυβέρνηση έχει υποβάλει σχέδιο νόμου για τον τερματισμό του προγράμματος), η Κύπρος (προς το παρόν διεκπεραιώνει μόνο αιτήσεις που υποβλήθηκαν πριν από τον Νοέμβριο του 2020) και η Μάλτα. Δώδεκα κράτη μέλη διαθέτουν καθεστώτα RBI, όλα με αποκλίνοντα ποσά και επιλογές επενδύσεων, καθώς και πρότυπα για τους ελέγχους και τις διαδικασίες.

SPECIAL REPORT®

Λ' Orient Today: έρευνα για τον κλάδο των γεννητριών και τις εισαγωγές καυσίμου ντίζελ στον Λίβανο για την λειτουργία τους.

Special Report

Λ' Orient Today: έρευνα για τον κλάδο των γεννητριών και τις εισαγωγές καυσίμου ντίζελ στον Λίβανο για την λειτουργία τους.

Σε πρόσφατη έρευνα της για τον κλάδο των γεννητριών και τις εισαγωγές καυσίμων η έγκυρη Λ' Orient Today αναφέρεται διεξοδικά στο σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα ήτοι την έλλειψη ηλ. ρεύματος, το σύστημα ιδιωτικών εφεδρικών γεννητριών και τις παραμέτρους του προβλήματος: κοινωνικές, οικονομικές περιβαλλοντολογικές και βέβαια πολιτικές.

Συνολική εικόνα

Συνολικά, περισσότερα χρήματα δαπανήθηκαν το 2021 για εισαγωγές ντίζελ για γεννήτριες –μεγάλο μέρος τους επιδοτήθηκε από την κεντρική τράπεζα– παρά για καύσιμα για τη ζημιόγνο δημόσια επιχείρηση κοινής ωφέλειας Électricité du Liban. Η κρατική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας έπεσε κατακόρυφα, με συνεχείς διακοπές ρεύματος, ενώ ο πληθυσμός στα όρια της φτώχειας έπρεπε να πληρώσει για την ολοένα και πιο ακριβή κάλυψη των γεννητριών, ειδικά μετά την άρση των επιδοτήσεων καυσίμων στο τέλος του καλοκαιριού 2020. Το να

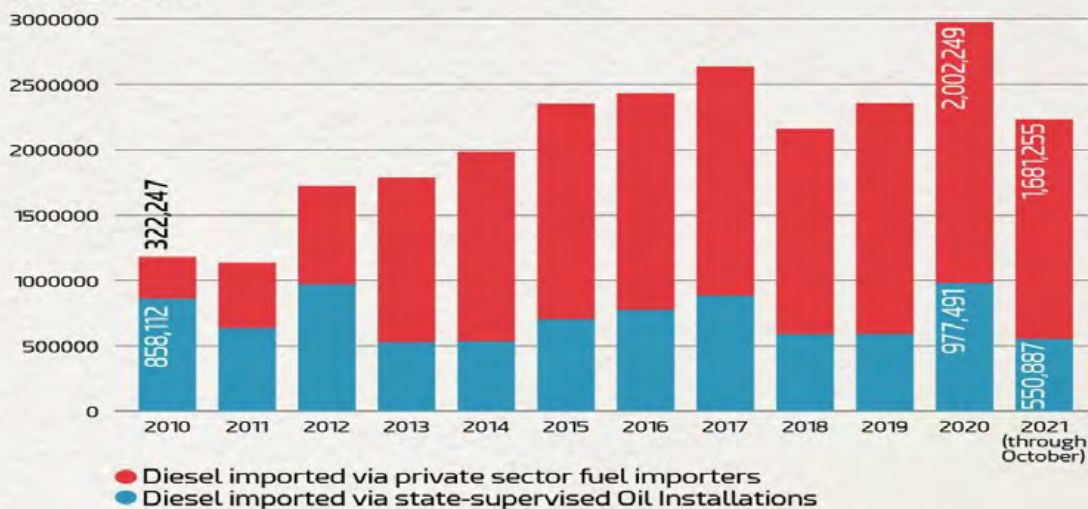
εξαρτάται κανείς από ιδιώτες παραγωγούς είναι επιζήμιο για μια χώρα από τεχνική, επιχειρησιακή, εμπορική, υγειονομική και βεβαίως περιβαλλοντική άποψη.

Όσο λιγότερη ηλεκτρική ενέργεια παρέχεται από το λιβανικό κράτος, τόσο ακριβότεροι γίνονται οι λογαριασμοί ρεύματος των καταναλωτών ή, για να τονιστεί το παράδοξο, όσο πιο αδύναμος είναι ο δημόσιος τομέας ηλεκτρικής ενέργειας, τόσο περισσότερες δουλειές υπάρχουν για τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας του ιδιωτικού τομέα καθώς και τους εισαγωγείς / διανομείς που τους τροφοδοτούν με καύσιμα.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, περίπου 10 δισ δολάρια έχουν δαπανηθεί για εισαγωγές ντίζελ για γεννήτριες από το 2010. Η έγκυρη εφημερίδα Λ' Orient Today υπολόγισε τα στοιχεία χρησιμοποιώντας μοντέλα για την εκτίμηση της κατανάλωσης καυσίμου των γεννητριών του Λιβάνου, στοιχεία που χρησιμοποιούνται στις επίσημες εκθέσεις εκπομπών αερίων θερμοκηπίου του Λιβάνου, καθώς και ανάλυση στατιστικών στοιχείων των μηνιαίων αφίξεων καυσίμων που παρέχονται από τη Γεν.Δ/νση του Υπουργείου Ενέργειας, σε συνδυασμό με το ιστορικό τιμών φορτίων ντίζελ στη μεσογειακή αγορά (Platts FOB Med).

LEBANON'S SURGING DIESEL IMPORTS FOR LOCAL MARKET

in metric tons

Graphic: Mark Mansour, 2022
Source: Ministry of Energy's Directorate General of Oil

L'Orient Today

Για λόγους σύγκρισης αναφέρεται ότι το ποσό που το λιβανικό κράτος διέθεσε για τις αγορές καυσίμων της EDL εκείνη την περίοδο ανήρχετο σε 16,8 δις. δολάρια. Αυτό σημαίνει ότι οι γεννήτριες κατανάλωσαν σχεδόν το 40% του συνολικού λογαριασμού εισαγωγών καυσίμων για ηλεκτρική ενέργεια, ενώ παράγουν περίπου το 33% της ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας.

Σημειώνεται ότι οι γεννήτριες ντίζελ δεν έχουν την ίδια απόδοση καυσίμου με την EDL, δεν είναι καν κάτι που μπορεί να συγκριθεί, όπως τονίζουν ειδικοί αναλυτές.

Περιβαντολλογικό αποτύπωμα

Το συνολικό κόστος του τομέα των γεννητριών υπερβαίνει τα ποσά που δαπανώνται για εισαγωγές καυσίμων. Συγκεκριμένα, οι γεννήτριες παράγουν ηλεκτρική ενέργεια με πιο ακριβό κοστολόγιο από τους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής της EDL, ενώ είναι συγκριτικά πιο ρυπογόνες από την κρατική εταιρεία ηλεκτρικής ενέργειας.

Τα γερασμένα εργοστάσια της EDL δεν είναι βεβαίως απαλλαγμένα από κριτική για τη ρύπανση, με την Greenpeace το 2018 να κατατάσσει π.χ. την Jouinié ως την πέμπτη πιο μολυσμένη ατμοσφαιρικά πόλη στον κόσμο, εν μέρει λόγω του κοντινού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Zouk που λειτουργεί με πετρέλαιο.

Ωστόσο, ομάδα ερευνητών του Αμερικανικού Πανεπιστημίου της Βηρυτού δήλωσε στα τέλη Οκτωβρίου ότι εάν η EDL αναλάμβανε όλη την κάλυψη ηλεκτρικής ενέργειας όπως θα έπρεπε, οι εκπομπές ρύπων θα ήταν κατά πολύ χαμηλότερες

από τις σημερινές τιμές. Οι ερευνητές μάλιστα προειδοποιούν ότι οι τοξικές εκπομπές θα μπορούσαν να αυξηθούν κατά 300% εν μέσω της κατάρρευσης της παραγωγής της EDL προκαλώντας εκτιμώμενη ετήσια αύξηση περ. 550 περιπτώσεων καρκίνου ενώ δυνατόν να προστεθούν τουλάχιστον 8 εκ δολάρια στους λογαριασμούς υγείας του Λιβανικού λαού.

Οικονομικό αποτύπωμα

Η αναποτελεσματική διαχείριση του ηλεκτρικού τομέα του Λιβάνου όχι μόνο οδήγησε σε αυξανόμενα δημοσιονομικά ελλείμματα την περασμένη δεκαετία, αλλά και σε ένα ολοένα και διευρυνόμενο ηλεκτρικό έλλειμμα, κάτι που προκάλεσε μια υπερδεκαετή σταθερή άνοδο στις εισαγωγές ντίζελ για τις εφεδρικές αυτές γεννήτριες.

ÉLECTRICITÉ DU LIBAN'S DECLINING POWER SUPPLY FROM 2017 TO 2021

Graphic: Mark Mansour, 2022
Sources: EDL, Central Administration for Statistics, Banque du Liban

L'Orient Today

Τα ελλείμματα ηλεκτρικής ενέργειας - η διαφορά δηλ. μεταξύ της προσφοράς που παρέχεται από την EDL και της ζήτησης ενέργειας από τον πληθυσμό - χρησιμεύουν ως η ραχοκοκαλιά των μοντέλων που χρησιμοποιούνται στις ενημερώσεις εκπομπών του Λιβάνου και σε μια έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για την εκτίμηση της κατανάλωσης ντίζελ για γεννήτριες. Από το 2010, όταν ο τότε υπουργός Ενέργειας G. Bassil αποκάλυψε ένα μάλλον απραγματοποίητο σχέδιο για 24ωρη ηλεκτρική ενέργεια, μέχρι το 2019, όταν το χρηματοπιστωτικό σύστημα του Λιβάνου άρχισε να διαλύεται, το έλλειμμα ηλεκτρικής ενέργειας του Λιβάνου υπερδιπλασιάστηκε, σύμφωνα με τα στοιχεία.

Την ίδια περίοδο, το ενδημικό πολιτικό αδιέξοδο της χώρας ενίσχυσε την αναστολή των προσπαθειών για μεταρρύθμιση του τομέα ηλεκτρικής ενέργειας και της EDL, την κατασκευή σταθμών παραγωγής ενέργειας που απαιτούνται για να ανταποκρίνονται στην αυξανόμενη ζήτηση, και την ενθάρρυνση των ΑΠΕ ώστε να διευκολύνουν φθηνότερες πηγές καυσίμων. Με τα χρήματα που δαπάνησε η χώρα π.χ. για την ανοικίαση υπεράκτιων φορτηγίδων ηλεκτρικής ενέργειας Τουρκικής κατασκευής από το 2013 θα μπορούσε να έχει κατασκευάσει 2-3 νέες χερσαίες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Σημειώνεται ότι τα εργοστάσια ηλεκτροπαραγωγής του Λιβάνου τροφοδοτούνται με πετρέλαιο ντίζελ και βαρύ μαζούτ - αντί για φθηνότερο και λιγότερο ρυπογόνο φυσικό αέριο- που προμηθεύονταν μέσω αδιαφανών συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένου ενός με τη Αλγερινή Sonatrach, που μάλιστα προκάλεσε ένα σκάνδαλο ποιότητας καυσίμου.

Όταν αυτές οι συμβάσεις πλησίασαν στο τέλος τους το 2020, οι αρχές απέτυχαν να αξιολογήσουν προσφορές

για νέες συμβάσεις, αναγκάζοντας τη χώρα να βασιστεί σε πιο ακριβές επιλογές για την προμήθεια καυσίμων για EDL. Εν μέσω των διευρυνόμενων ελλειμμάτων ηλεκτρικής ενέργειας, οι ετήσιες εισαγωγές ντίζελ για την τοπική αγορά του Λιβάνου εκτινάχθηκαν στα ύψη, αυξάνοντας από 1,18 εκ. τόνους το 2010 σε 2,35 εκ. τόνους το 2019, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου. Ταυτόχρονα εκτιμάται ότι σχεδόν 15,2 εκ. τόνοι εισαγόμενου ντίζελ χρησιμοποιήθηκαν για να τροφοδοτήσουν την αυξανόμενη εξάρτηση της χώρας από τις γεννήτριες εκείνη την εποχή.

Ζήτηση εισαγωγών ντίζελ

Ενώ το καύσιμο ντίζελ χρησιμοποιείται για άλλους σκοπούς - συμπεριλαμβανομένης της θέρμανσης, της μεταποίησης, της αλιείας και της γεωργίας καθώς και για τις οδικές εμπορευματικές μεταφορές - οι γεννήτριες καταλαμβάνουν τη μερίδα του λέοντος των εισαγωγών αυτού του καυσίμου. Μάλιστα, ο δεύτερος μεγαλύτερος χρήστης ντίζελ, τα φορτηγά, κατανάλωνε το 14% των εισαγωγών ντίζελ ετησίως έως το 2019 σύμφωνα με εκτιμήσεις στις εκθέσεις εκπομπών του Λιβάνου και στις έρευνες αγοράς από την εταιρεία εισαγωγής καυσίμων IPT.

Το ντίζελ για την τοπική αγορά του Λιβάνου φθάνει στην κατανάλωση μέσω δύο οδών:

- είτε ως εισαγωγές μέσω κρατικών δημοπρασιών από τις υπό κρατική εποπτεία Oil Installations στην Τρίπολη και Zahraní, εξυπηρετώντας πελάτες από αρτοποιεία έως δήμους κλπ
- είτε ως εισαγωγές από τους 13 αδειοδοτημένους εισαγωγείς καυσίμων του ιδιωτικού τομέα της χώρας, οι οποίοι διατηρούν τις δικές τους εγκαταστάσεις αποθήκευσης. Οι εταιρείες του ιδιωτικού τομέα, που ανήκουν στην Ένωση Εταιρειών

Εισαγωγής Πετρελαίου (APIC), έχουν εξυπηρετήσει το μεγαλύτερο μέρος της αυξανόμενης ζήτησης ντίζελ τα τελευταία χρόνια. Το 2010, οι εταιρείες εισήγαγαν το 27% του ντίζελ που εισέρχονταν στον Λίβανο για την τοπική αγορά, ποσοστό που εκτοξεύθηκε στο 75% μέχρι το 2019.

Κατόπιν αυτών, το λιβανικό κράτος, δεν μπορεί να κάνει τίποτα για να ανατρέψει τον τρόπο εισαγωγής προϊόντων πετρελαίου, σύμφωνα με αναλυτές του τομέα. Κάθε προσπάθεια αλλαγής της τρέχουσας κατάστασης συνεπάγεται απειλή για το καρτέλ, το οποίο υφίσταται εδώ και δεκαετίες και θα παραμείνει εκεί, δηλώνουν οι ίδιοι αναλυτές, αναφερόμενοι στους εισαγωγείς του ιδιωτικού τομέα.

Πολιτικές προεκτάσεις του προβλήματος

Μελέτη του 2020 για τον τομέα των γεννητριών του Λιβάνου που δημοσιεύθηκε από την Παγκόσμια Τράπεζα έφερε στο φως ένα παράδοξο: ενώ οι εισαγωγείς καυσίμων ήταν μεταξύ των παραγόντων του ιδιωτικού τομέα που επωφελούνται περισσότερο από την ύπαρξη γεννητριών ντίζελ, ταυτόχρονα ήταν από τους λιγότερο ορατούς παράγοντες.

Όσον αφορά την επιρροή στην κοινωνία, οι εισαγωγείς καυσίμων φαίνεται να ασκούν υψηλότερη επιρροή σε εθνικό επίπεδο. Θεωρείται, μάλιστα ότι οι εισαγωγείς καυσίμων του ιδιωτικού τομέα της χώρας μπορούν να βασίζονται σε διάφορους τρόπους και κανάλια για να επηρεάζουν έμμεσα τη λήψη πολιτικών αποφάσεων, ενώ παρατηρείται και μια επικάλυψη μεταξύ των μετόχων αυτών των εταιρειών και του πολιτικού κατεστημένου της χώρας. Ως παράδειγμα του δεσμού της πολιτικής και των εισαγωγέων καυσίμων, η COGICO - η οποία διαθέτει

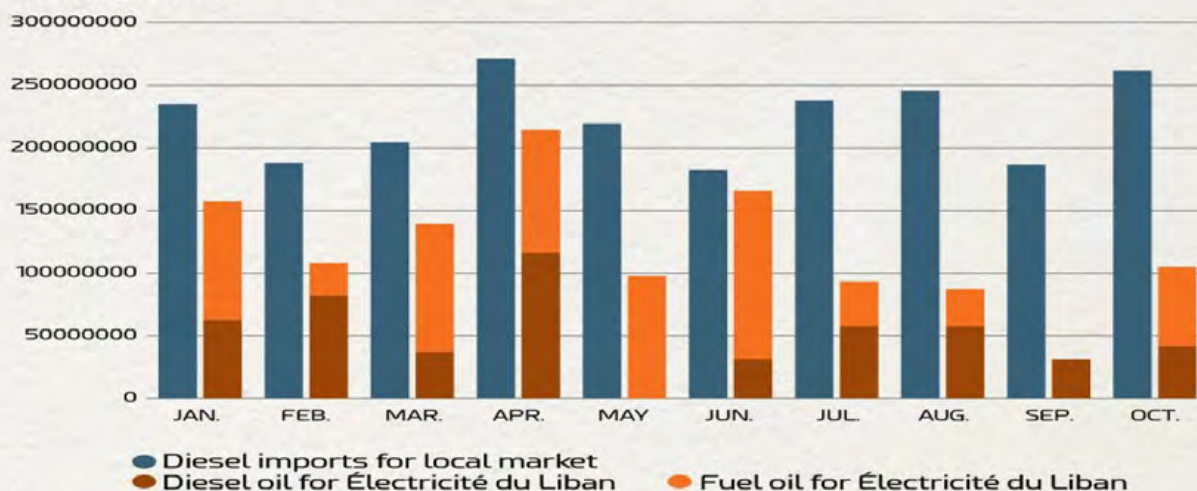
το τρίτο υψηλότερο μερίδιο εισαγωγής ντίζελ μεταξύ των μελών της APIC το 2018 ανήκει εν μέρει στον ηγέτη του Προοδευτικού Σοσιαλιστικού Κόμματος W. Joumblatt.

Νομικές εμπλοκές με την εισαγωγή ντίζελ

Η μηνιαία παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας της EDL κορυφώθηκε τον Ιούλιο του 2017, με την προσφορά να μειώνεται από έτος σε έτος πρώτα σταδιακά και στη συνέχεια απότομα καθώς ο Λίβανος έγινε διεθνές πρωτοσέλιδο με την πλήρη διακοπή λειτουργίας των κρατικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής στις 9 Οκτωβρίου 2021. Από το 2005 έως το 2020, τα εργοστάσια ηλεκτροπαραγωγής του Λιβάνου βασίζονταν κυρίως σε μαζούτ και πετρέλαιο ντίζελ που παρείχαν αδιαφανή συμβόλαια με την Sonatrach της Αλγερίας και την Kuwait Petroleum Corporation. Συγκεκριμένα, μία από αυτές τις αποστολές, τον Μάρτιο του 2020, προκάλεσε ένα νομικό σκάνδαλο που ενέπλεξε κρατικούς αξιωματούχους καθώς και συγκεκριμένο εισαγωγέα. Τον Απρίλιο του 2020, ο γενικός εισαγγελέας του Όρου Λιβάνου, άσκησε αγωγή αφού ένα δεξαμενόπλοιο που στάλθηκε βάσει σύμβασης του Λιβάνου με τη Sonatrach παρέδωσε καύσιμο εκτός προδιαγραφών για την EDL. Μεταξύ των συλληφθέντων για την υπόθεση, η οποία φέρεται να αφορά και δωροδοκία δημοσίων αξιωματούχων, απάτη και σκιερές συμφωνίες, ήταν ο τοπικός εκπρόσωπος της Sonatrach. Η Sonatrach, η οποία αρνήθηκε ότι έκανε λάθος, ενημέρωσε τον Λίβανο στις 9 Ιουνίου 2020 ότι δεν θα ανανεώσει τη σύμβασή της στο τέλος του έτους και ισχυρίστηκε ότι η χώρα παραβίαζε τις διεθνείς συμφωνίες της. Από τον Ιούνιο έως τον Ιούλιο του 2020, οι παραδόσεις μαζούτ και πετρελαίου ντίζελ της Sonatrach για EDL μειώθηκαν κατακόρυφα, σύμφωνα με στοιχεία της DGO, οδηγώντας σε απότομη πτώση της παραγωγής της EDL.

2021 FUEL IMPORTS FOR LEBANON'S DIESEL MARKET AND ÉLECTRICITÉ DU LIBAN

in kilograms

Graphic: Mark Mansour, 2022

Source: Ministry of Energy's Directorate General of Oil

L'Orient Today

Το 2020 ο Λίβανος εισήγαγε περισσότερο ντίζελ για την τοπική αγορά από ό,τι σε οποιοδήποτε προηγούμενο έτος, περ. 3 εκ τόνους, με τους εισαγωγείς καυσίμων του ιδιωτικού τομέα να κατέχουν το 67% του μεριδίου αγοράς.

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του L'Orient Today, με βάση τις γεννήτριες που καλύπτουν το 60% του χρόνου διακοπής λειτουργίας της EDL, 1,8 εκ τόνοι ντίζελ χρησιμοποιήθηκαν από γεννήτριες εκείνο το έτος.

Ο δεύτερος μεγαλύτερος χρήστης ντίζελ, τα βαρέα οχήματα για εμπορευματικές μεταφορές, θα είχε καταναλώσει λιγότερα καύσιμα από ό,τι τα προηγούμενα χρόνια λόγω του lockdown COVID-19 και της οικονομικής ύφεσης. Μάλιστα το 2019, τα οχήματα αυτά κατανάλωσαν συνολικά 496.000 τόνους ντίζελ, σύμφωνα με την έρευνα αγοράς της IPT.

Ακόμη και αφότου άρχισε να αξιοποιεί τη νέα προκαταβολή του ταμείου, η EDL προμηθευόταν πολύ λιγότερα καύσιμα από ό,τι τα προηγούμενα χρόνια. Θα χρειαζόταν πολιτική απόφαση που υλοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο 2020 για να αρχίσει εκ νέου ο Λίβανος να λαμβάνει καύσιμα μέσω ενός περίπλοκου (και αδιαφανούς) μηχανισμού ανταλλαγής με το Ιράκ, και αυτές οι αποστολές θα κάλυπταν μόνο ένα κλάσμα των αναγκών της EDL. Έως τις 7 Νοεμβρίου 2021, ο Λίβανος διέθεσε στην EDL 525,6 εκ δολ. σε προκαταβολές, δήλωσε εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών, ενώ μέχρι τον Σεπτέμβριο 2021, όταν έληξαν οι επιδοτήσεις στα καύσιμα, δαπανήθηκαν περίπου 700 εκ δολάρια για καύσιμα για γεννήτριες, σύμφωνα με εκτιμήσεις.

Οι εισαγωγές ντίζελ έως τον Οκτώβριο του 2021 ήταν ελαφρώς μειωμένες από τα νούμερα ρεκόρ του προηγούμενου έτους, με μηνιαίο μέσο όρο 223,2 εκ τόνων, έναντι 248,3 εκ την ίδια χρονική περίοδο το 2020.

Ανεξάρτητες προσπάθειες εφοδιασμού της αγοράς

Η Οργάνωση Χεζμπολά μπήκε στη μάχη της κρίσης στα καύσιμα στις 19 Αυγούστου 2021, όταν ο ηγέτης της οργάνωσης ανακοίνωσε ότι ένα φορτίο ντίζελ είχε αποπλεύσει από το Ιράν. Το πλοίο της, FAXON, έφτασε σε Συριακό λιμένα στα μέσα Σεπτεμβρίου 2021 φορτωμένο με 33 εκ λίτρα ντίζελ. Ο στόλος φορτηγών της οργάνωσης άρχισε να παραδίδει το ντίζελ από τη Συρία στο βορειοανατολικό Λίβανο στις 16 Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους.

Η πρώτη φάση του προγράμματος διανομής ντίζελ ολοκληρώθηκε την 1η Νοεμβρίου, με μια δεύτερη για τη θέρμανση σπιτιών στις 29 Νοεμβρίου του ίδιου έτους. Δύο άλλα πλοία, το καθένα φορτωμένα με περίπου 33 εκατομμύρια κιλά ντίζελ, είχαν φτάσει στη Οργάνωση στα ανοιχτά της Συρίας μετά το FAXON, σύμφωνα με την ιστοσελίδα TankerTrackers.com.

Οι ΗΠΑ - οι οποίες επιβάλλουν κυρώσεις στις εξαγωγές καυσίμων του Ιράν αλλά και στη ίδια την Χεζμπολά - ανέλαβαν δράση αμέσως μετά, υποστηρίζοντας ένα σχέδιο για τον εφοδιασμό του Λιβάνου με Αιγυπτιακό φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια από την Ιορδανία μέσω Συρίας με χρηματοδότηση της Παγκόσμιας Τράπεζας. Το υποστηριζόμενο αυτό σχέδιο, εν τω

μεταξύ, προχωρά αργά καθώς ο Λίβανος, η Ιορδανία, η Αίγυπτος και η Συρία ολοκληρώνουν τις συμφωνίες, ενώ διαφορετικές φωνές διατηρούν αμφιβολίες με κάποιους να υποστηρίζουν ότι θα πρόκειται για ισραηλινό προϊόν μια και η Αίγυπτος εξαγάγει αλλά και εισάγει από την εν λόγω χώρα, μέσω του Παναραβικού αγωγού.

Τέλος, στις 29 Σεπτ 2021, το νέο υπουργικό συμβούλιο ξεκλείδωσε ένα δάνειο 100 εκ δολαρίων από την κεντρική τράπεζα για τη χρηματοδότηση περισσότερων διαγωνισμών καυσίμων για την EDL. Στις 14 Οκτωβρίου, δύο ημέρες μετά την τελευταία συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου το 2020, ο Πρωθυπουργός κ. Μικάτι υποσχέθηκε ότι η χώρα θα είχε 10-12 ώρες ηλεκτρικής ενέργειας την περίοδο μετά την Πρωτοχρονιά. Ο στόχος δεν επετεύχθη.

Συμπερασματικά

Στο τέλος του 2021, η δυναμικότητα της EDL κυμαινόταν μεταξύ 370 και 610 μεγαβάτ, δηλ. μεταξύ περίπου 3 έως 6 ωρών την ημέρα. Οι τιμές των γεννητριών εκτοξεύτηκαν στα ύψη λόγω και της ισοτιμίας της Λίρας με το δολάριο ενώ η κατανάλωση ντίζελ δεν έχει μειωθεί όπως αυτή των λοιπών καυσίμων (βενζίνη) μετά την περικοπή των επιδοτήσεων από την Κεντρ. τράπεζα της χώρας.

Η ιστορία του Λιβάνου σε περιόδους κρίσεων δείχνει ότι η πολιτική διαμάχη για την εισαγωγή καυσίμων

δεν είναι κάτι ασυνήθιστο, και οι Λιβανέζοι το έχουν ξαναζήσει, ενώ, σε κάθε περίπτωση, προτιμάται η εφαρμογή εμβολιαστικών λύσεων, αντί μιας βιώσιμης όπως π.χ. οι περιοδικές μεταφορές κεφαλαίων στην EDL χωρίς σοβαρές μεταρρυθμίσεις και μια βιώσιμη λύση που στοχεύει στην παροχή της φθηνότερης παροχής ενέργειας με παράλληλη μεγιστοποίηση της εξάρτησης από εγχώριους φυσικούς πόρους (π.χ. ΑΠΕ ή υδροηλεκτρικά).

Στόχος αυτών των παρεμβάσεων η διατήρηση του status quo και, κατά συνέπεια, των συμφερόντων των κυρίαρχων πολιτικών δυνάμεων της χώρας.

Καθώς οι κοινοβουλευτικές εκλογές –που έχουν προγραμματιστεί για τις 15 Μαΐου– είναι προ των πυλών, το ντίζελ φαίνεται να έχει γίνει ένα ακόμη στοιχείο της πολιτικής διαπάλης με την απρόσκοπτη διανομή ντίζελ για γεννήτριες να χρησιμοποιείται ευρέως για αποκόμιση πολιτικού οφέλους.

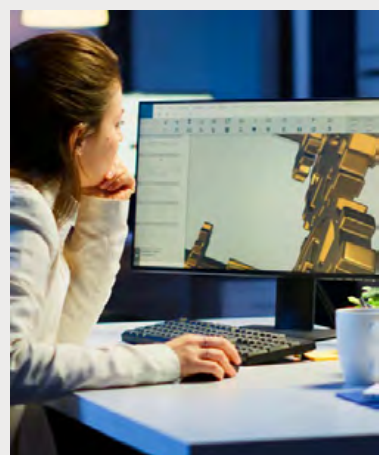
Σημειώνεται, τέλος, ότι η τελική έκβαση, ή και διαιώνιση, του εν λόγω σημαντικού προβλήματος αφορά και την Ελλάδα η οποία διαχρονικά είναι η πρώτη/δεύτερη σε εξαγωγές χώρα στον Λίβανο με το μεγαλύτερο μερίδιο των εξαγωγών της να αφορά βενζίνη & ντίζελ (Περ. 900 εκ. Ευρώ το 2020 ήτοι 94 % των συνολικών ελληνικών εξαγωγών στην χώρα).

LET'S EXPORTGREECE

εξάγουμε Ελλάδα

THE NEWSLETTER

εγγραφή

Πληροφορίες / Συνδρομές:

sales@sayyescomm.gr

Δελτία Τύπου:

media@sayyescomm.gr

Τηλέφωνο επικοινωνίας:

+30 210 22 41 770

Εκδότης:
sayes
communications

